

*Pla d'Ordenació Urbanística Municipal*

***Alcanó***  
***Segrià***

**MEMÒRIA DESCRIPTIVA I  
JUSTIFICATIVA**

**Aprovació inicial  
Novembre 2008**

## ÍNDEX

### 1. ANÀLISI

1.1. EMMARCAMENT TERRITORIAL.....	1
1.2. ELS ASSENTAMENTS ACTUALS .....	2
1.3. DESENVOLUPAMENT SOCIO-ECONÒMIC	
1.3.1. POBLACIÓ .....	6
1.3.2. ECONOMIA .....	12
1.4. INFRASTRUCTURES DE COMUNICACIÓ I DEL TRANSPORT	
1.4.1. XARXA VIÀRIA.....	14
1.4.2. EL TRANSPORT PÚBLIC .....	14
1.5. EQUIPAMENTS I HABITATGE DOTACIONAL .....	15
1.6. EL PLANEJAMENT VIGENT .....	17
FONTS D'INFORMACIÓ I BIBLIOGRAFIA.....	20

### 2. CRITERIS I OBJECTIUS

2.1. CRITERIS I OBJECTIUS	
1. OBJECTIUS DEL PLA I CRITERIS D'ACTUACIÓ.....	21
2. OBJECTIUS .....	24
3. CRITERIS D'ACTUACIÓ .....	26

### 3. PROPOSTA

3.1. ALTERNATIVES CONSIDERADES .....	28
3.2. CARACTERÍSTIQUES BÀSIQUES DE LA PROPOSTA .....	30
3.3. RÈGIM DEL SÒL.....	35
3.4. QUADRES DE DADES.....	35

**ANNEX 1: PROGRAMA DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA**

**ANNEX 2: MEMÒRIA SOCIAL**

**ANNEX 3: AVALUACIÓ ECONÒMICA**

**ANNEX 4: ESTUDI MOBILITAT**

**ANNEX 5: ESTUDI D'INUNDABILITAT**

**ANNEX 6: ESTUDI GEOLÒGIC**

**ANNEX 7: INFORME DE SOSTENIBILITAT AMBIENTAL**

## INTRODUCCIÓ

### ► Justificació de la conveniència i oportunitat del POUM

La redacció del Pla d'ordenació urbanística municipal d'Alcanó es realitza per iniciativa de la Direcció General d'Urbanisme, a instàncies de l'Ajuntament d'Alcanó per tal de donar compliment a la Llei d'urbanisme. La disposició addicional tercera del DL 1/2005, obliga als municipis que no compten amb cap figura de planejament a la formulació d'un pla d'ordenació urbanística municipal.

Motiven la redacció del pla d'ordenació urbanística municipal d'Alcanó, en general, les determinacions de la legislació urbanística i, en particular, la necessitat de regular el sòl existent i d'ordenar els creixements sense malmetre els espais d'alt valor agrícola del municipi.

Donat l'escassa complexitat urbanística del municipi que només exigeix distingir entre sòl urbà i no urbanitzable, la documentació del Pla d'ordenació urbanística municipal d'Alcanó consta de:

1. Memòria Informativa, descriptiva i justificativa del Pla.
2. Plànols d'informació i ordenació del sòl urbà i no urbanitzable.
3. Normes urbanístiques bàsiques.
4. Programa de participació ciutadana.
5. Memòria social.
6. L'Informe ambiental.
7. Avaluació econòmica.
8. Estudi mobilitat.

## 1. INFORMACIÓ

### 1.1. EMMARCAMENT TERRITORIAL

#### ► Localització geogràfica

Alcanó té una extensió de 21 km<sup>2</sup>. Es troba a l'est de la comarca del Segrià tocant a la plana garriguenca i està a 15 km de Lleida.

El relleu del terme és semblant al de la comarca veïna i està format per plans trencats per turons i drenats per barrancs.

Limita al nord amb Alfés, al sud amb El Cogul i Torrebesses i a l'oest amb Sarroca de Lleida i Sunyer. L'anomenat Tossal Gros és el més representatiu dels puigs que s'alcen dintre del terme.

El poble d'Alcanó comprèn un únic nucli de població.

La carretera N-230 de Tortosa a Lleida ( construïda al 1995), passa per l'extrem de ponent del terme. L'accés a la població es realitza per la carretera L-700.

El camí a Alfés comunica Alcanó amb aquesta població veïna i la Pista de l'Irida uneix Alcanó amb El Cogul i amb Sarroca de Lleida.



Municipi	<b>Alcanó</b>
Comarca	<b>Segrià</b>
superfície	<b>21 km<sup>2</sup></b>
Població (2005)	<b>251 hab.</b>
densitat	<b>11.9 hab/km<sup>2</sup></b>
Font: idescat	

### 1.2. ELS ASSENTAMENTS ACTUALS

#### ► Evolució històrica de l'assentament

El llibre verd de la catedral de Lleida recull la compra que el bisbe Gombau de Camporells féu el 1203 d'un palau que els canonges de Sant Ruf tenien a l'extrem nord-est de la Suda, amb intenció de convertir-la en palau episcopal. Aquesta la primera notícia que es té de la població d'Alcanó. Gombau va obtenir el palau a canvi entre d'altres de construir una església. Contribuïren a la repoblació del terme, d'un secà gairebé desèrtic, els canonges de Sant Ruf. En una escriptura del 1267 el lloc és anomenat Alcanó de la frontera en referència als anys de frontera amb l'àrea de dominació àrab de Lleida.

#### ► Estructura dels assentaments urbans.

El poble d'Alcanó està format per un nucli antic que va créixer al voltant del castell i l'església i està situat al costat oest de la carretera local que travessa el municipi. Té una estructura radial limitada per un carrer perimetral que recull tots els carrers.

El creixement es va produir emplenant el territori fins al carrer perimetral i la carretera. Tot i això encara queden molts espais buits dintre dels límits.

A l'altra banda de la carretera el creixement s'ha produït de forma lineal seguint el front del vial.

Darrerament s'han construït diverses cases al voltant d'un dels camins del poble fora del nucli compacte.

El límit natural s'ha sobrepassat sense justificació propiciant que el creixement es pugui produir en taca d'oli envaint l'espai agrícola.

D'altre banda, com a conseqüència de la disminució de la població del municipi hi ha molts habitatges buits i abandonats dintre del nucli.

La tipologia constructiva del poble és majoritàriament de vivendes unifamiliars de planta baixa més dos plantes pis amb façana contínua a front de carrer. Últimament s'estan construint vivendes que no mantenen l'estructura tradicional del poble.

Tot i que és un municipi en el que no hi ha pressió immobiliària, la tendència dels últims anys és la construcció de vivendes unifamiliars aïllades, així com edificis dintre de la trama urbana que no tenen res a veure amb la tipologia constructiva de la zona. S'evidencia la manca de planificació i normativa urbanística que obligui als edificis a integrar-se en el seu entorn. Tot i això, gràcies a la lentitud del creixement, aquesta tendència encara es pot reconduir.

Pel que fa al sòl rústic, a part de les granges i explotacions agrícoles, s'han detectat gran quantitat d'edificacions rurals o agrícoles en desús o abandonades que conformen una imatge característica del municipi. Algunes activitats incompatibles o inadequades amb l'ús residencial s'han instal·lat al mitjà rural.

► **Monuments i llocs d'interès en les àrees urbanes i en el medi rural.**

□ **Església parroquial de Sant Pere.**

Magnífic edifici barroc del segle XVIII, amb un gran cimbori i campanar de torre octagonal, decorat amb una barana de balustres. La façana presenta una notable decoració esculpida sobre pedra. Saquejada el 1936, l'església perdé dos magnífics retaules barrocs. Malgrat això, es pogué salvar l'arxiu, que es custodia a la mateixa església.

□ **Antic castell d'Alcanó**

Pròxim a la Plaça Major s'alça allò que fou el Castell d'Alcanó, avui en dia molt reformat. De l'època medieval només es conserva una de les parets mestres de l'interior. Quant a l'exterior, una finestra ogival, una espitllera al mur lateral i un trencaigües (l'obertura del qual està tapiada) formen el conjunt de vestigis autèntics conservats al llarg dels segles. Les mènsules marquen la que devia ser l'alçada original, però sobre aquestes línies es va construir en temps posteriors.

□ **Pou sarraí**

Es troba al costat de la Sala de Ball, i indica el lloc on, antigament, la gent del poble anava a treure aigua. Això era possible gràcies a que Alcanó està emplaçat sobre terrenys de subsòl humit. Té una profunditat d'uns 10 metres.

□ **Cabanes de volta**

Llocs d'habitació sense estructures, que servien de refugi als pagesos en moments de pluja, etc. de les que s'han recuperat valuosos materials. Algunes estan senyalitzades.

□ **Font del Saladà**

Per encàrrec de l'ajuntament, el Sr. Macià, veí d'Alcanó, va construir una font al costat del poliesportiu. Està feta de pedres arrodonides de diferents colors.

► **Estat actual de l'edificació**

□ **El sòl residencial.**

La majoria d'edificacions del nucli són habitatges unifamiliars. Únicament hi ha 11 edificis que tenen 2 habitatges.

**Habitatges per edifici**

Nombre d'habitatge	absoluts
<b>TOTAL</b>	116
<b>0</b>	8
<b>1</b>	97
<b>2</b>	11
<b>3</b>	0

Font: Cens de 2001

Aquests habitatges es reparteixen entre les vivendes que consten com a principals (82) i les que consten com a secundàries (13). N'hi ha 24 enregistrades com a buides.

pràcticament no n'hi ha edificis amb deficiències. Segons els cens de 2001, n'hi havia 6 amb deficiències, 1 en mal estat i cap de ruïnós.

**Estat dels habitatges**

<b>TOTAL</b>	119
<b>Ruïnós</b>	0
<b>Dolent</b>	1
<b>Deficient</b>	6
<b>Bo</b>	112
<b>No és aplicable</b>	0

Font: Cens de 2001

La tipologia arquitectònica és de tipus tradicional agrícola de parcel·la estreta, unifamiliar de Pb+2 Pis, essent la última unes golfes. La tipologia tradicional amb plantes baixes d'alçada reduïda s'ha modificat en els darrers anys, apareixent magatzems en planta baixa fent que aquesta sigui exageradament alta, sobretot en els de recent creació.

Els carrers del nucli estan majoritàriament pavimentats i tenen aceres molt estretes. Hi ha enllumenat públic i els materials utilitzats en els espais públics són senzills i de fàcil manteniment. La trama històrica de carrers estrets fa que la circulació sigui complicada i presenti algunes mancances de connectivitat.

□ **El sòl industrial.**

El municipi no disposa de sòl industrial.

► **Edificacions en el medi rural**

En el medi rural, a part de diverses granges bàsicament d'engreix de porcs i polls, s'han detectat gran quantitat d'edificacions actualment en desús que caracteritzen el territori i que com a conseqüència de la manca d'activitat s'estan degradant.

### 1.3. DESENVOLUPAMENT SOCIO-ECONÒMIC

#### 1.3.1. POBLACIÓ

► **Evolució de la població**

Alcanó com la majoria de poblacions veïnes està immersa en un procés de pèrdua de població. En els anys 20 Alcanó va experimentar un augment important de la població que després va perdre.

La població d'Alcanó a l'any 2004 era de 254 habitants.

- Des de l'any 1981 ha perdut 56 efectius.

- La relació de masculinitat és de 101.58%.

**Població d'Alcanó. Sèrie temporal. 1981-2004**

Any	Homes	Dones	Total
1981	150	160	310
1986	139	146	285
1991	139	150	289
1996	134	132	266
1998	136	136	272
1999	134	129	263
2000	133	126	259
2001	133	128	261
2002	131	125	256
2003	130	128	258
2004	128	126	254

Font: Padró Municipal d'habitants

Hi ha un elevat percentatge de població de més de 65 anys, 32.28% davant de l'escassa població infantil, 10.63%.

**Grans grups d'edat**

Pob Infantil	10,63
Pob adulta	57,09
Pob. Senil	32,28
Total	100,00

Font: Padró Municipal d'habitants 2004

La població està força envellida. L'índex d'envelliment és del 303.70% i el de sobreenvelliment de 30.49%.

#### Índex d'envelliment i sobreenvelliment

I. envell	303,70
I. Sobre	30,49

Font: Padró Municipal d'habitants 2004

L'índex de dependència senil és de 56.55% que juntament amb la infantil sumen un índex de dependència total del 75.17%.

#### Indicadors de dependència

D. Infantil	18,62
D. Senil	56,55
D.Total	75,17

Font: Padró Municipal d'habitants 2004

#### Població segons sexe i edat quinquenal. Alcanó. 2004

Edat	Homes	Dones	Total
De 0 a 4 anys	4	3	7
De 5 a 9 anys	4	4	8
De 10 a 14 anys	3	9	12
De 15 a 19 anys	3	6	9
De 20 a 24 anys	3	2	5
De 25 a 29 anys	12	13	25
De 30 a 34 anys	11	3	14
De 35 a 39 anys	10	10	20
De 40 a 44 anys	11	8	19
De 45 a 49 anys	6	2	8
De 50 a 54 anys	4	7	11
De 55 a 59 anys	11	11	22
De 60 a 64 anys	5	7	12
De 65 a 69 anys	10	6	16
de 70 a 74 anys	12	14	26
De 75 a 79 anys	7	8	15
De 80 a 84 anys	9	9	18
De 85 anys i més	3	4	7
Total	128	126	254

Font: Padró Municipal d'habitants 2004

#### ► Lloc de naixement

- La majoria dels habitants d'Alcanó han nascut a Catalunya i només 5 ho han fet a la resta de l'Estat.

- Dels que han nascut a Catalunya, tots són de Lleida excepte 6 que van néixer a Barcelona.

#### Lloc de naixement de la població d'Alcanó

	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Catalunya	125	124	249	97,66	98,41	98,03
Restat Estat	3	2	5	2,34	1,59	1,97
Estranger	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Total	128	126	254	100,00	100,00	100,00

Font: Padró Municipal d'habitants 2004

#### ► Nivell d'instrucció

El nivell d'instrucció de la població és baix, més d'un 75% de la població té només estudis primaris, un 14.17% secundaris i un 9.17% estudis superiors. Les dones tenen un millor nivell d'instrucció que no pas els homes.

#### Nivell d'Instrucció de la Població. 2001

	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Pob. > 10 anys	123	117	240			
No sap llegir ni escriure	0	1	1	0,00	0,85	0,42
Sense estudis	0	1	1	0,00	0,85	0,42
Primaris	95	87	182	77,24	74,36	75,83
Secundaris	23	11	34	18,70	9,40	14,17
Superiors	5	17	22	4,07	14,53	9,17

Font: Cens de 2001

#### ► Activitat de la població

- La taxa d'activitat és bastant baixa 39.5% sobre el total de la població; 44.7% sobre els de més de 16 anys

- La xifra anterior és la conseqüència d'una estructura d'edats relativament envellida i de l'escassa activitat femenina: 22% sobre el total de la població; 25.9% sobre les de més de 16 anys.

- Cal però tenir en compte que moltes vegades, en el sector primari, les dones consten com a inactives laborals encara que estiguin col·laborant amb els homes (treball familiar)

- L'atur és molt reduït (4%), sobretot per als homes (2.7%). Per a les dones és del 7.1%.

**Activitat de la població (absoluts)**

	Homes	Dones	Total
Pob. Total	130	126	256
Pob > 16	118	108	226
Actius	73	28	101
Ocupats	71	26	97
Aturats	2	2	4
No actius	57	98	155

Font: Cens de 2001

**Activitat de la població (taxes i percentatges)**

	homes	dones	total
% actius	56,2	22,2	39,5
% no act.	43,8	77,8	60,5
%ocup	97,3	92,9	96,0
% atur	2,7	7,1	4,0
indicador d'activitat	61,9	25,9	44,7

Font: Cens de 2001

**► Mobilitat laboral i per estudis**

La majoria dels ocupats treballen fora del municipi, especialment en el cas de les dones: surten gairebé totes. Poques són els que s'hi queden.

Des de fora hi arriba poca gent: solament 4 homes i 3 dones treballen al municipi sense ser-ne residents.

Els viatges generats són, doncs, molts més que els atrets.

	Total	homes	dones
Desplaçaments dins	46	41	5
Desplaçaments a fora	51	30	21
Desplaçaments des de fora	7	4	3
Total generats	97	71	26
Total atrets	53	45	8
Diferència atrets/generats	-44	-26	-18

Font: Cens de 2001

La major part dels desplaçaments es fan a peu, quan es treballa al municipi, i en transport individual quan s'han de desplaçar fora. Són pocs els qui utilitzen el transport col·lectiu .

	només individual	només col·lectiu	només altres	individual i col·lectiu	individual i altres	no aplicable
Desplaçaments dins	8	0	31	0	7	0
Desplaçaments a fora	31	2	0	1	1	16
Desplaçaments des de fora	7	0	0	0	0	0

Font: Cens de 2001

En quant als desplaçaments per estudi, l'any 2001 se'n enregistren només 10 i pràcticament tots es fan amb transport individual.

**► Família**

- Gairebé totes les famílies son compostes per parelles amb fills( 30) o sense fills (15).

- Entre les que tenen fills, la majoria en tenen un (13 casos) o 2 (14 casos). Únicament hi ha tres famílies que tinguin 3 fills vivint a casa.

**Nombre de fills**

Tipus de llars	cap	1	2	3	Total
Amb un nucli parella/matrimoni	15	13	14	3	45
Amb un nucli de pare sol	0	1	0	0	1
Amb un nucli de mare sola	0	5	2	0	7
Total amb un nucli	15	19	16	3	53
Amb dos nuclis o més	0	5	5	1	11
Total	15	24	21	4	64

Font: Cens de 2001

El nombre de persones que viuen a la llar s'ha anat reduint : l'any 1991 la mitjana de persones que hi havia a les llars era 3.2; va augmentar lleugerament l'any 1996 (3.5) i ha tornat a reduir-se després. L'any 2001 és de, 3.1 persones llar.



**Dimensió mitjana de les llars. Alcanó. Sèrie temporal**

ANY	PERSONES LLAR
2001	3,1
1996	3,5
1991	3,2

Font: Cens de 2001

Poques són les famílies unipersonals a Alcanó, recollim la informació desglossada per sexe i estat civil:

Llars unipersonals per edat i estat civil.			
	Homes	Dones	TOTAL
solter	8	0	8
casat	1	0	1
vidu	1	2	3
separat	1	0	1
divorciat	0	0	0
Total	11	2	13

Font: Cens de 2001

Com es veu, hi ha més homes que dones vivint sols. Les dues dones que hi ha són vídues; els homes, majoritàriament solters.

A Alcanó hi ha 9 famílies monoparentals, 7 encapçalades per dones i 2 per homes. Totes estan encapçalades per persones vídues i solament una de les dones és jove.

**1.3.2. ECONOMIA**

El sector majoritari és el de l'agricultura de secà, i els conreus principals són cereals (blat, ordi, civada), arbres fruiters, oliveres i ametllers. Les terres menys fèrtils, de propietat comunal, es dediquen a pasturatge. La terra és explotada pràcticament en la seva totalitat pels propietaris. La concentració parcel·laria no està encara finalitzada.

Pel que fa a la ramaderia, existeixen algunes granges de bestiar boví i d'aviram.

La indústria es concentra en la transformació agroalimentària, a través de la producció d'oli d'oliva verge extra de gran qualitat (denominació d'origen Les Garrigues), i de la manipulació d'ametlles.

El mercat setmanal es fa els dimarts. Els productes que es venen són alimentaris i tèxtils fonamentalment

Pel que fa a la distribució de la població activa per sectors d'activitat, podem dir que l'agricultura i la ramaderia són el sector que ocupa més habitants (80% de la població ocupada). El segueixen el sector serveis (10%) i indústria (10% persones).

## 1.4. INFRASTRUCTURES DE COMUNICACIÓ I DEL TRANSPORT

### 1.4.1. XARXA VIÀRIA

#### ► Xarxa bàsica de carreteres

La carretera N-230 de Tortosa a Lleida ( construïda al 1995), passa per l'extrem de ponent del terme. Els accessos a la població es realitzen per la carretera L-700 que mor a Juncosa.

Hi ha diversos camins que creuen i estructuren el municipi. Els més importants són el camí a Alfés, que comunica Alcanó amb aquesta població veïna i la Pista de l'Irída que uneix Alcanó amb El Cogul (part senyalitzada i asfaltada) i amb Sarroca de Lleida (part no asfaltada ni senyalitzada però coneguda per tots els veïns).

#### ► Xarxa viària interior

El nucli té l'accés per la carretera L-700, la qual el travessa parcialment.

La xarxa viària del nucli urbà presenta un eix central consolidat on hi troben el castell, la plaça Major, la plaça Camps i la majoria d'equipaments socio-culturals. D'aquest surten radialment tot un conjunt de carrers que moren en un carrer perimetral, el Joan Carles I, que envolta el nucli. Aquest carrer actualment és el límit del poble per l'oest i connecta amb la carretera.

Pràcticament la totalitat dels carrers del nucli estan pavimentats. Tanmateix, les reduïdes dimensions del mateix fan que la circulació sigui difícil.

Seria necessari la creació de nous carrers o l'estudi de les circulacions per tal de no col·lapsar el poble com a conseqüència del creixement de la població. També s'hauran de crear zones d'aparcament.

#### ► Xarxa rural de camins

Representen una important base dintre de l'estructura territorial, de caire agrícola. Són eixos importants de comunicació i organització del territori.

### 1.4.2. EL TRANSPORT PÚBLIC

Donada la configuració urbana del municipi, no existeix cap mena de servei urbà de transport intern.

La línia regular d'autobusos a Lleida permet assegurar una comunicació directa amb la capital. Realitza dos trajectes diaris en sentit Lleida d'anada i dos de tornada.

## 1.5. EQUIPAMENTS I HABITATGE DOTACIONAL

En els darrers anys tots els nuclis de la comarca del Segrià han realitzat un esforç molt important de millora de les infraestructures i equipaments locals, que avui es poden considerar en un nivell força satisfactori: pavimentació de carrers, arranjament de places, millora de xarxes bàsiques, pistes poliesportives, casals socials, llar de jubilats, piscines, llars d'infants, consultoris mèdics,...

A continuació es relacionen el conjunt d'equipaments i habitatge dotacional públic existents a Alcanó:

**E1** .....Esportiu: instal·lacions i edificacions esportives i serveis annexes.

Alcanó disposa d'una àrea d'equipaments esportius amb entrada des de la carretera. En concret compta amb una pista poliesportiva descoberta i una piscina municipal, així com un camp de futbol de terra no marcat reglamentàriament.

**E2** .....Equipament docent

L'activitat educativa d'acord amb la legislació vigent es desenvolupa al centre docent CEIP "d'Alcanó".

**E3** .....Administratiu i proveïment

L'Ajuntament es troba situat al carrer Major al bell mig del nucli antic.

El Consell Comarcal del Segrià ofereix els serveis del seu equip tècnic per l'assessorament urbanístic i per la redacció de projectes, la qual cosa li permet tenir uns serveis tècnics que normalment un ajuntament petit no pot mantenir.

**E4** .....Sanitari-assistencial

Alcanó disposa d'un consultori mèdic local amb farmaciola ubicat a l'edifici de l'ajuntament.

**E5** .....Sòcio-cultural i religiós

El municipi disposa de sala polivalent i local polivalent que conté la llar de jubilats, la Sala d'exposicions, i el lloc de reunions de l'associació de dones. També té una Sala de lectura al Centre cultural i un bar municipal.

El Bibliobus Garrigues Segrià passa per Alcanó un cop al mes.

L'església parroquial de Sant Pere d'estil Barroc.

E6 .....Cementiri

HD .....Habitatge dotacional públic

El nucli no disposa d'habitatge dotacional públic.

Donat que el nombre d'habitants ha anat disminuint cal preveure que els equipaments existents estaran sobredimensionats i es possible que no ens calgui crear-ne de nous. Ans al contrari, serà necessari aconseguir un augment de la població per tal de mantenir aquests equipaments ja que, si es manté la dinàmica de creixement actual, alguns equipaments com és el cas de l'escola, en un futur no molt llunyà es quedi sense el nombre d'alumnes necessari per al seu funcionament.

## 1.6. EL PLANEJAMENT VIGENT

### ► Planejament urbanístic vigent.

El municipi d'Alcanó no disposa de planejament urbanístic.

### ► Planejament territorial general

El Pla territorial general (PTG) de Catalunya defineix els objectius d'equilibri territorial d'interès general per a Catalunya, i esdevé el marc orientador de les accions amb incidència territorial. Seguint el principi de jerarquia normativa que informa i ordena les relacions entre els diferents instruments de planejament, el present POUM mantindrà la coherència amb les directrius i determinacions del PTG.

Els estudis d'informació del PTG identifiquen a l'entorn de les polaritats del territori i a partir de les relacions de mobilitat laboral obligada els sistemes urbans existents com àrees formades a partir de la cohesió i influència que tot nucli d'una certa entitat genera al seu entorn territorial.

Els sistemes de proposta són la base per a l'aplicació de les estratègies territorials i la consecució del model d'assentaments que el Pla formula, i es defineixen a partir dels sistemes urbans existents i d'altres nuclis amb una certa rellevància de població o dependència d'aquests.

Aquest sistema esdevé el sistema urbà central, capital indiscutible de l'àmbit funcional territorial de Ponent i el Pla territorial defineix com estratègia global potenciar-hi la localització de serveis i equipaments capaços de satisfer les necessitats i aspiracions de l'àmbit territorial, de manera que sigui, pel que fa a l'aspecte global de Catalunya, una alternativa a l'àmbit territorial central català.

A un altre nivell el PTG planteja el desenvolupament i l'aplicació del model territorial global per a cada un dels àmbits funcionals territorials (AFT), que defineix com a àmbits de planificació i d'aplicació dels plans territorials parcials (PTP), els quals desenvolupen i concreten la planificació integral d'una part del territori de Catalunya. A l'AFT de Ponent, el sistema urbà de Lleida centralitza d'una manera molt important les relacions respecte als altres sistemes urbans configurant-se com a sistema urbà central indiscutible. Es troba situat a la zona de la plana caracteritzada per terrenys extraordinàriament planers, sistemes urbans amplis i possibilitats d'estructuració senzilles entre ells per les vies de comunicació, i una economia basada en l'agricultura i l'agroindústria.

Recentment s'ha aprovat definitivament el **Pla territorial parcial de les terres de ponent**, que defineix els objectius d'equilibri del seu àmbit, seguint les determinacions fixades per la Llei 23/83, de política territorial i les directrius per als plans territorials parcials, del Pla territorial general.

### ► Pla territorial parcial de Ponent

El Pla territorial parcial de Ponent planteja una estratègia de creixement moderat pel nucli d'Alcanó.

El Pla estableix aquesta estratègia als nuclis rurals, que compten amb àrees urbanitzades de poca extensió, condicions de connectivitat més limitades i/o poca disponibilitat de sòl amb aptitud per a ésser urbanitzat, on el creixement ha d'adequar-se a les dinàmiques demogràfiques i econòmiques del municipi, però no és aconsellable que es dimensioni per a acollir creixements exògens més enllà dels necessaris per a reequilibrar l'estructura d'edats.

D'acord amb aquesta estratègia els plans d'ordenació urbanística municipal corresponents faran les previsions de sòl necessàries per a satisfer la demanda d'habitatges i llocs de treball que resulta de les circumstàncies demogràfiques i laborals del nucli i del municipi.

Caldrà optimitzar la utilització de sòl urbà enfront de l'opció d'urbanitzar nou sòl.

El Pla determina que les necessitats de creixement es calcularan a partir dels següents components i criteris:

- Nous habitatges previsibles per necessitats d'emancipació en l'horitzó del Pla en funció de l'estructura d'edats de la població resident.
- Habitatges necessaris per a fer possible en termes quantitius la residència en el municipi de les persones que ocupen llocs de treball existents.
- Espais per a llocs de treball que facin possible en termes quantitius el treball en el municipi de la població ocupada resident prevista.
- Habitatges per a noves llars exògenes que tendeixin a reequilibrar les franges d'edats joves en relació amb les franges d'edats superiors. Els habitatges comptabilitzats amb aquesta finalitat hauran d'ésser de protecció pública.
- No es comptabilitzaran com a necessitats les derivades de demandes no considerades en aquest article, en especial les de segona residència. Tanmateix els habitatges ja existents que es destinin a segona residència no es tindran en compte en el càlcul de l'oferta disponible.

### ► Catàleg de paisatge de les Terres de Lleida

Recentment s'ha aprovat el Catàleg de paisatge de les Terres de Lleida. Es tracta d'un document de caràcter descriptiu i prospectiu que determina la tipologia dels paisatges i n'identifiquen els valors i l'estat de conservació i proposen objectius de qualitat.

El Catàleg identifica 22 unitats de paisatge. El municipi d'Alcanó es troba dintre de la unitat de paisatge dels Secans d'Utxesa (unitat 22).

### FONTS D'INFORMACIÓ I BIBLIOGRAFIA

- Pla territorial general de Catalunya. Generalitat de Catalunya. DPTOP. DG de Planificació i Acció Territorial. Barcelona, 1995
- Institut d'Estadística de Catalunya. [www.idescat.es](http://www.idescat.es)
- Webs del Departaments de la Generalitat de Catalunya: [www.gencat.es/mediamb](http://www.gencat.es/mediamb), [www.gencat.es/darp](http://www.gencat.es/darp), [www.gencat.es/dict](http://www.gencat.es/dict), [www.mobilitat.org](http://www.mobilitat.org)
- Web de l'Agència Catalana de l'Aigua: [www.gencat.es/aca](http://www.gencat.es/aca)
- Institut Cartogràfic de Catalunya.
- Guia de recursos d'Alcanó, Departament de Promoció Comarcal, Consell Comarcal del Segrià.
- Revista El Segrià. Guia turística i de serveis.
- Ajuntament d'Alcanó.
- Consell Comarcal del Segrià.

## 2. CRITERIS I OBJECTIUS

### 2.1. OBJECTIUS DEL PLA I CRITERIS D'ACTUACIÓ

La necessitat d'aquest Pla deriva, en general, de les determinacions de la legislació urbanística i, en particular, de la dinàmica pròpia del municipi que fan imprescindible l'establiment d'un marc adequat que reguli el seu desenvolupament urbanístic.

Per tal de poder determinar els objectius del pla i els criteris d'actuació s'ha realitzat un anàlisi DAFO, en base a la informació prèviament relacionada, que determina les Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats d'Alcanó enfront la redacció d'aquest POUM i el seu desenvolupament socio-econòmic, urbanístic i ambiental. A partir d'aquest s'han desenvolupat els objectius del Pla i els criteris d'actuació.

### □ Anàlisi DAFO

Punts Febles	Punts Forts
<b>Socioeconòmics</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Baixa natalitat</li> <li>- Envel·liment de la població activa</li> <li>- Descens de la població</li> <li>- Manca de dinàmica empresarial autòctona</li> <li>- Manca de serveis</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Proximitat a Lleida</li> <li>- Nucli urbà tradicional no alterat substancialment.</li> <li>- Preus baixos dels habitatges</li> </ul>
<b>Urbanístics</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Manca de planejament</li> <li>- Vivendes buides i abandonades</li> <li>- Façanes exteriors desordenades i poc definides</li> <li>- Noves construccions no integrades en la tipologia</li> <li>- Equipaments sobredimensionats per a la població actual</li> <li>- Edificacions rurals abandonades</li> <li>- Deficient comunicació i claredat dels recorreguts interns</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Creixement força compacte del nucli</li> <li>- Tipologia de nucli urbà tradicional no alterat substancialment</li> <li>- Disponibilitat d'espai dintre del nucli urbà</li> <li>- Trama de poble definida per una població més gran que l'actual.</li> </ul>

Amenaces	Oportunitats
<b>Socioeconòmiques</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Excessiva dependència de la fluctuació dels preus agraris.</li> <li>- Continuar amb <b>una baixa taxa de natalitat.</b></li> <li>- <b>Manca d'activitats econòmiques</b> alternatives als treballs del camp; ciutat dormitori</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Disponibilitat de dotacions de sòl residencial</li> <li>- <b>Proximitat a Lleida</b></li> <li>- <b>Preus baixos</b></li> <li>- <b>Concentració parcel·laria</b></li> </ul>
<b>Urbanístiques</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Degradació del nucli antic</b> (abandonament de cases al preferir una casa nova abans de reformar la que ja es disposa)</li> <li>- <b>Creixement desordenat</b> i sense identitat pròpia.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Ordenació del trànsit:</b> accessibilitat i recorreguts interns</li> <li>- Dotació d'àrees <b>d'aparcament</b> en els vials perimetrals al nucli antic</li> <li>- <b>Increment de zones verdes</b> i mesures de millora urbana</li> </ul>
<b>Medi natural i sostenibilitat</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Abandonament de les terres</li> <li>- Residus animals</li> <li>- No inversió en les explotacions (falta d'inversió per millorar les finques, fet que implica una millor rendibilitat.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Millora i racionalització de la xarxa de camins</li> </ul>

## 2.2. PROPOSTA D'OBJECTIUS

Els objectius del Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM), basats en les conclusions de l'anàlisi DAFO i dels indicadors de creixement, població i recursos són els següents:

### Socioeconòmics:

- Ordenar petites àrees del sòl industrial a l'entorn del nucli per atendre les necessitats locals o fomentar la generació de noves activitats econòmiques.
- Provocar un creixement induït de gent jove.
- Aprofitar la proximitat a Lleida com a reclam.

### Urbanístics:

- Regulació i ordenació dels teixits urbans ja consolidats històricament, amb propostes per a una millor estructuració i dotació de serveis i espais lliures.
- Limitar l'extensió de la vila, per tal de mantenir la seva estructura, reomplint els espais interiors buits i garantint un creixement compacte i no dispers en el territori.
- Potenciar la renovació i rehabilitació en les zones consolidades del nucli, però regulant les seves característiques mitjançant unes ordenances.
- Protecció del patrimoni cultural i arquitectònic del municipi.
- Constitució de noves àrees de creixement amb usos residencials i industrials en continuïtat amb la trama urbana, mitjançant l'ordenació del sòl urbà no consolidat.
- Establir i ordenar els límits de creixement del nucli urbà creant una nova façana exterior.
- Millorar les comunicacions de tot tipus a l'interior de la vila, creant nous vials i àrees d'aparcament.
- Previsió de sòl per zones verdes, equipaments i habitatges de protecció pública.

### Mediambientals:

- Millorar la xarxa de camins agrícoles per facilitar la conservació del medi agrícola i rural.
- Promoure la conservació del patrimoni natural, preservant els espais amb una major biodiversitat i els cursos d'aigua, tant naturals com artificials.
- Regular la construcció de granges i altres edificacions en el medi rural.
- Preservar les edificacions rurals o agrícoles en desús o abandonades que conformen una imatge característica del municipi.

Les determinacions d'aquest Pla, basades en el conjunt de les línies estratègiques obtingudes a partir de l'anàlisi DAFO i dels indicadors de creixement, població i recursos, seran:

1. Delimitació de les distintes classes de sòl definides per la LUC. Aquest Pla preveu sòl urbà i sòl no urbanitzable.
2. Definició del model de creixement urbà per a un desenvolupament urbanístic que permeti lligar aquestes necessitats de creixement amb la preservació del medi a fi de garantir la qualitat de vida.
3. Definició de l'estructura general amb aportació d'infraestructures i dotacions públiques tot preservant els valors paisatgístics, el patrimoni cultural i la identitat del municipi.
4. Determinació de les circumstàncies que poden produir la seva modificació o revisió.

### 2.3. PROPOSTA DE CRITERIS D'ACTUACIÓ

Dins de cadascun dels àmbits, les directrius del POUM sobre les que es suporten les actuacions són:

#### ▣ Estructura general del territori

1. Racionalitzar la vialitat actual, completant i facilitant al màxim els recorreguts respecte els principal pols d'atracció del nucli.
2. Fomentar espais de passeig per tal de possibilitar un millor desplaçament a peu o en bicicleta.
3. Establir espais d'aparcament.

#### ▣ Dotacions: Espais lliures i equipaments

4. Creació de nous espais lliures i equipaments.
5. Emplaçament d'espais lliures urbans en els límits del sòl urbà per ajudar a conformar la façana exterior.

#### ▣ Teixits urbans existents

6. Millora tipològica, rehabilitació i consolidació del nucli.
7. Possibilitar la transformació d'usos mitjançant la delimitació de plans de millora urbana.
8. Ajustar l'ordenació a les expectatives reals de creixement.

#### ▣ El medi rural

9. Protecció del patrimoni natural i arquitectònic existent en tant que configurador del paisatge del municipi.
10. Protegir urbanísticament les zones d'interès agrícola i paisatgístic.
11. Mantenir les línies que defineixen el perfil natural del relleu i la silueta urbana.
12. Limitar les possibilitats d'edificació del sòl no urbanitzable i protegir les edificacions existents amb valors.
13. Regular la construcció de granges futures i adequar les existents a una nova ordenança municipal.

#### ▣ Nous creixements

Residencial:

14. Els nous creixements seran el resultat de la reordenació i consolidació del sòl urbà no consolidat. La tipologia predominant serà la tradicional d'habitatges unifamiliars entre mitgeres de planta baixa i dues plantes pis, per tal de mantenir la imatge unitària . També es preveurà una zona d'habitatges unifamiliars aïllats.

Tenint en compte les característiques del municipi la densitat que es proposa és baixa.

La normativa específica per a les noves edificacions anirà encaminada a la obtenció d'habitatges integrats en l'entorn on es situen, de manera que a banda de les ordenacions volumètriques també s'incidirà en els materials d'acabat, colors, textures, ...

Els nous creixements inclouran la creació d'espais públics, equipaments, aparcaments, ...

Industrial:

15. Es proposa un petit creixement d' indústria petita i mitjana de servei local integrada dins la trama urbana. Serà resultat de la reordenació del sòl urbà no consolidat.

Es regularà el tipus d'indústria a implantar, així com la tipologia de les construccions per tal d'integrar-les en la trama urbana i el territori.

El POUM doncs se centrarà en la definició de:

- L'estructura general del municipi, basada en la mobilitat, la concreció dels espais lliures, equipaments i serveis tècnics i ambientals, el patrimoni públic de sòl i habitatge, així com la protecció dels béns d'interès cultural i local.
- La definició del règim jurídic del sòl, les seves qualificacions, així com els sectors de desenvolupament.

### 3. PROPOSTA

#### 3.1. SINTESI DE LES ALTERNATIVES CONSIDERADES I DELS OBJECTIUS I CRITERIS URBANÍSTICS, AMBIENTALS O SOCIALS QUE JUSTIFIQUEN L'ELECCIÓ DE LA PROPOSTA DESENVOLUPADA EN EL POUM.

##### ► Alternativa núm. 1:

La primera de les alternatives és aquella en la que es proposa un creixement extensiu a la zona nord-oest i sud-est. Aquesta opció és va descartar de bon principi ja que dintre del sòl urbà hi ha molts buits o zones no consolidades. Aquesta proposta seria contrària a les determinacions per al desenvolupament urbanístic sostenible establertes a l'article 3 del la Llei d'Urbanisme de Catalunya (DL 1/2005).

L'anàlisi del municipi posa de manifest el gran nombre d'habitatges buits que hi ha dins el nucli urbà, això ha fet que es descartés l'opció d'un gran creixement.

D'altra banda, l'informe ambiental posa de manifest que la bassa és una àrea a protegir.

##### ► Alternativa núm. 2:

Aquesta alternativa tindria com a objectiu bàsic emplenar els buits urbans, regulant zones de transformació dins del nucli urbà.

Aquesta opció es la que comporta menys ocupació de sòl, evitant la dispersió urbana i la que fomenta més la conservació, rehabilitació i regeneració del teixit urbà existent.

Tot i així, aquesta opció també es va descartar ja que totes les actuacions són de gran complexitat i donada la manca de dinàmica del municipi difícilment es desenvoluparan en un termini curt de temps. Aquesta alternativa no és catalitzadora d'un canvi en la dinàmica del municipi.



► **Alternativa núm.3:**

Aquesta opció preveu, a part d'emplenar els buits urbans, completar la trama urbana mitjançant l'ordenació de sòl urbà no consolidat, així com ordenar les façanes exteriors del nucli.

S'ha considerat que era la més adient, ja que seguint les premisses de desenvolupament sostenible establertes a la LUC, permet, ocupant poc territori, donar solució a problemes reals del poble afavorint el seu desenvolupament mitjançant la creació de zones de més fàcil execució que poden servir de catalitzador per tal d'engegar la inversió en el municipi fomentant la conservació, rehabilitació i regeneració del teixit urbà existent. A més permetrà la creació d'habitatge protegit.

Per tant, s'ha partit de la base d'una proposta de creixement que completés la trama urbana, a més de potenciar la transformació dels buits urbans i crear una nova façana. Tot això donant resposta al problema de la mobilitat.

Per tal de formalitzar aquesta opció s'han estudiat la trama urbana amb el seu entorn i problemàtiques.

S'ha descartat el creixement pel costat est ja que l'estudi d'inundabilitat indica que es una zona inundable. El mateix succeeix per la banda sud on hi ha una bassa.

El creixement pel nord i seguint la carretera es descarta per tal d'evitar un creixement massa lineal.

El planejament intenta reconèixer la tendència natural de creixement del poble que ha estat per la banda oest seguint el camí . Es per això que es proposa una àrea de creixement per aquesta zona acabant de conformar trama urbana i ordenant i integrant les edificacions existents.

D'altra banda, a la part sud-est es preveu una petita àrea de creixement per tal de donar una nova façana al poble, actualment conformada per darreres.

Com a resultat de la participació ciutadana de l'avanç la proposta de l'alternativa 3 s'ha adaptat, eliminant l'ordenació de l'àrea de creixement de la vall , per ser inundable, així com l'ordenació de la façana sud, que es posposa per una futura revisió de planejament.

La demanda de sòl per petites indústries i la necessitat de crear àrees per ubicar els magatzems agrícoles actualment situats a les plantes baixes, ha fet necessari completar l'actual zona industrial. Aquesta actuació permetrà ordenar l'entrada nord del poble.

## 3.2. DESCRIPCIÓ DE LES CARACTERÍSTIQUES BÀSIQUES DE LA PROPOSTA D'ORDENACIÓ

D'acord amb les especificacions de l'article 58 de la Llei d'Urbanisme (Text refós D.L.1/2005, modificat pel Decret Llei 1/2007), el POUM ha de desenvolupar per a cada classes de sòl l'estructura general i el model de territori que s'ha d'adequar a les determinacions dels articles 3, en relació amb el desenvolupament urbanístic sostenible, i de l'article 9, en relació amb les directrius pel planejament urbanístic. Les determinacions del POUM i les diferents classes de sòl venen fixades a l'article 68 del reglament de la LUC.

### 3.2.1. ESTRUCTURA GENERAL DEL TERRITORI

L'estructura general del territori està integrada pel sistema comunicacions i les seves àrees de protecció; el sistema hidrogràfic; el sistema d'espais lliures i zones verdes; el sistema d'equipaments; i les xarxes d'instal·lacions de serveis tècnics.

### 3.2.2. SISTEMA DE COMUNICACIONS

Les normes jerarquitzen la xarxa de comunicacions del municipi segons es tracti de vies d'interès supramunicipal, xarxa viària bàsica, complementària, camins i proteccions. Es regula en els articles pertinents de les Normes urbanístiques.

Donat que actualment s'està tramitant el Projecte de Concentració Parcel·laria al municipi com a conseqüència de la realització del canal Segarra-Garrigues, l'estructura de camins rurals variarà respecte l'existent. El POUM contempla l'estructura actual que s'haurà d'ajustar a la plantejada per la Concentració parcel·laria quan s'aprovi definitivament.

La xarxa bàsica territorial està formada per la carretera C-12 que connecta Lleida amb Maials i que transcorre per l'oest del terme municipal. Així com la carretera L-700 que discorre pel centre del poble.

La xarxa viària bàsica està formada pels carrers i camins estructurants del sòl urbà i sòl no urbanitzable, destinats a comunicar les diferents àrees del municipi, així com amb els municipis veïns.

La xarxa complementària comprèn la resta de carrers del sòl urbà no principals i els camins agrícoles del sòl no urbanitzable que tenen com a funció donar accés als solars i les parcel·les.

Per tal de recuperar els camins haurà de redactar-se un inventari de camins públics.

### 3.2.3. MOBILITAT:

De l'estudi de la vialitat actual se'n desprèn una manca de jerarquització de la xarxa viària del nucli urbà. Per això es proposa un esquema de vialitat que diferencii els carrers principals, de major dimensió i que articularan la circulació, i uns carrers secundaris de sentit únic.

Es proposa potenciar el carrer Lleida i el carrer Joan Carles I com a via d'accés al nucli i com element perimetral de circulació. Aquest serà l'element estructurant de la trama viària i suport de la nova ordenació.

També es proposa la creació d'un nou vial d'accés des de la carretera que connectarà amb la nova zona de creixement de darrera la cooperativa i que connectarà amb el camí dels camps i el carrer Joan Carles I.

### 3.2.4. ESPAIS LLIURES

Els espais lliures del municipi s'estructuren en tres grups: les infraestructures hidràuliques o dels cursos d'aigua, el de protecció dels sistemes viari i de les infraestructures i, el de les zones verdes específiques per el lleure i l'esbarjo.

Formen part del sistema hidrogràfic la Vall Major, rieres, basses, fonts, pous i la capa freàtica que trobem al subsòl del municipi, així com les seves proteccions establertes pel la llei sectorial.

Els espais lliures de protecció del sistemes viari i de les infraestructures seran els que determinin les respectives lleis sectorials.

En quant a les zones verdes, aquestes són escasses i es concentren a la plaça Camps i a la zona esportiva. Recentment s'ha creat una nova zona verda al costat de l'església.

El POUM proposa crear noves zones verdes en les àrees d'actuació en el sòl urbà no consolidat.

També proposa convertir la bassa del costat de les escoles en espai lliure per tal de protegir-la i per tal de recuperar per al poble.

### 3.2.5. EQUIPAMENTS

El sistema d'equipaments compren els centres públics, els edificis de caràcter religiós, socio-cultural, docent, esportiu, sanitari, assistencial, administratiu, i tots aquells equipaments amb un interès públic o social.

A part de l'església, l'ajuntament, les escoles i el local social, que es troben al centre del poble, les dotacions existents al municipi es concentren a la zona esportiva a l'est del nucli, a l'altre costat de la carretera.

De l'anàlisi dels equipaments existents se'n desprèn que el municipi està bastant ben dotat. Tot i això, l'escola té una superfície molt limitada i és per això que s'ha cregut convenient fer una previsió de sòl per permetre'n la seva ampliació, o per permetre la construcció d'una llar d'infants.

D'altra banda, a les àrees d'ordenació al sòl urbà no consolidat es preveuen noves zones d'equipaments.

### 3.2.6. INFRAESTRUCTURES DE SERVEIS TÈCNICS I AMBIENTALS.

El sistema de serveis tècnics compren els terrenys destinats a la dotació d'infraestructures de serveis. També s'inclouen tots els elements necessaris per al funcionament correcte de les seves instal·lacions.

#### ► Abastament d'aigua:

Constitueixen el sistema d'abastament d'aigua la planta potabilitzadora, així com la canonada en alta des del punt de captació, la tuberia d'abastament al poble i els dipòsits intermitjos.

També formaran part del sistema d'abastament el conjunt de canals i regs establerts a la Concentració Parcel·laria.

#### ► Sanejament:

El municipi no disposa en l'actualitat de sistema de depuració d'aigües residuals. La xarxa de clavegueram és de sistema unitari i aboca directament a lleres públiques en diferents punts.

Les noves àrees d'ordenació hauran de disposar de xarxa de clavegueram de sistema separatiu; sistema que hauria d'implantar-se a la resta del nucli, de manera que les aigües de pluja puguin conduir-se directament a llera pública, mentre que les residuals puguin ser tractades en un futur pròxim a una EDAR. Quan l'ACA determini l'emplaçament de l'EDAR, així com els col·lectors i en el seu cas sistema de bombeig, aquests terrenys passaran a formar part del sistema d'infraestructures de serveis tècnics.

En el plànol I.14 es grafia la xarxa de clavegueram existent.

#### ► Subministrament elèctric:

En el plànol I.14 de serveis tècnics es grafien el traçat de les línies aèries d'alta i mitja tensió existents, així com els centres de transformació que abasteixen les línies de baixa tensió.

Malgrat el subministre actual es considera satisfactori, podria millorar-se el servei mitjançant mesures per reduir-ne l'impacte de l'estesa aèria mitjançant el soterrament total o parcial del cablejat. Amb aquest objectiu, les obres d'urbanització previstes a les àrees d'ordenació es projectaran amb totes les línies elèctriques soterrades.

Quan als centres de transformació i resta d'instal·lacions necessàries per al subministre d'energia elèctrica en les diferents àrees d'ordenació, s'ubicaran al interior de les mateixes àrees.

### 3.2.7. PATRIMONI PÚBLIC DEL SÒL I HABITATGE

L'objectiu fonamental és vetllar perquè l'espai conformat per la vialitat, les zones verdes, els equipaments i d'altres elements patrimonials que caracteritzen el municipi s'incorporin progressivament al patrimoni públic del sòl.

D'acord amb els articles 153-157 de la LUC cal vetllar també per a constituir altre patrimoni públic del sòl destinat a potenciar la cohesió social, el desenvolupament econòmic i la conscienciació ambiental i així poder definir les estratègies per aconseguir un model urbanístic adequat per al municipi.

Una d'aquestes estratègies és la política de sòl i habitatge. Per aquest motiu el Pla d'ordenació urbanística municipal d'Alcanó reserva un mínim del 30% del sostre per a l'ús residencial de nova implantació i el destina a la construcció d'habitatge de protecció pública, amb la finalitat de millorar l'accés dels ciutadans a un habitatge digne.

En aquesta línia cal tenir present que a més dels sòls de cessió per a sistemes concretats per a cada sector i àmbit de gestió, d'acord amb l'art. 156.2 en la redacció determinada per la LUC, el sòl corresponent al percentatge d'aprofitament urbanístic de cessió obligatòria i gratuïta, que determina el POUM, s'incorpora al patrimoni municipal de sòl i d'habitatge i que en el cas de terrenys d'ús residencial, el producte obtingut de l'alienació de sòl que no té la qualificació d'habitatge protegit passa a formar part del dipòsit municipal constituït a aquest efecte i s'ha de destinar obligatòriament a millorar l'accés a un habitatge digne i adequat per als ciutadans mitjançant un règim de protecció pública.

La memòria social concreta les polítiques socials, els objectius i les actuacions.

### 3.2.8. PRESERVACIÓ DELS BÉNS CULTURALS, PAISATGÍSTICS, ARQUITECTÒNIC I ARQUEOLÒGIC

A part dels edificis d'interès que apareixen a l'inventari del Departament de Cultura, el Pla proposa la protecció del conjunt d'elements amb un nivell suficient d'interès local, el tractament del conjunt del nucli històric, així com la protecció del patrimoni natural, cultural, arquitectònic i arqueològic existent en el medi rural com a configurador del paisatge del municipi.

Per assolir aquests objectius serà necessari implantar mesures de millora de l'entorn urbà, potenciant la seva personalitat urbanística i el seu valor històric a fi de guanyar atractiu. Propostes com la millora tipològica i consolidació dels teixits existents i el control de materials i cromatismes van en aquesta línia.

El Pla inclou un inventari d'elements a protegir que haurà de ser ampliat i regulat al catàleg de béns protegits del municipi que s'haurà de redactar.

Formaran part del catàleg aquells elements arquitectònics que conformen part dels edificis, globalment o parcial, dignes de ser conservats pel seu valor artístic o històric.

Igualment, dins del no urbanitzable mereixen d'especial protecció els elements singulars propis del medi rural, que alhora accentuen el seu interès paisatgístic tals com: edificacions singulars, masos, fonts, arbrats, camins,...

D'altra banda, el Pla preveu la redacció d'un Pla especial per tal de protegir els masos com a elements configuradors del paisatge.

## 3.3. RÈGIM DE SÒL

D'acord amb les exigències de la Llei d'urbanisme i segons les directrius i previsions d'aquest Pla, al municipi d'Alcanó, donat que es tracta d'un municipi d'escassa complexitat, s'estableix i es delimita la classificació del sòl en:

- Sòl urbà: consolidat i no consolidat
- Sòl no urbanitzable

### 3.3.1. SÒL URBÀ

Els criteris emprats per a la delimitació del sòl urbà són els continguts en l'art.25 en la redacció determinada per la LUC, recollint com a sòl urbà les àrees consolidades per l'edificació, o bé que compten amb tots els serveis urbanístics bàsics i aquelles que en execució del planejament urbanístic, assolixen el grau d'urbanització que aquest determina.

Dins la delimitació de sòl urbà, s'han considerat consolidats els terrenys que tenen la condició de solar (art.29 LUC), i les àrees a les quals només manca per assolir la condició de solar, completar o acabar la urbanització. La resta de sòl urbà s'ha considerat no consolidat.

El nivell de consolidació per la urbanització i per l'edificació del sòl urbà, així com l'estructura de la propietat existent, determina que les cessions obligatòries i gratuïtes i els altres deures dels propietaris del sòl urbà consolidat i no consolidat, estiguin subjectes a les especialitats de gestió dels articles 42, 43 i 44 en la redacció determinada per la LUC.

La proposta del Pla defineix operacions urbanes estructurants encaminades a millorar qualitativament l'oferta de sòl residencial, ajustant la normativa del planejament general de forma que es faciliti la millora tipològica i es simplifiqui la seva gestió.

#### ► **Millora tipològica, rehabilitació i consolidació del nucli**

Les tipologies edificatòries del nucli urbà es diferencien bàsicament en nucli històric i zona d'exemple. En ambdues zones la tipologia és molt semblant consistent en habitatges entre mitgeres en alineació de carrer amb planta baixa i dues plantes pis, essent la última unes golfes. Les alçades lliures de les plantes no són gaire altes. El POUM proposa mantenir aquesta tipologia tradicional com a marca d'identitat del poble i per tal de mantenir una imatge unitària i harmoniosa del conjunt. Per fer-ho regula les característiques d'edificació per tal de mantenir els trets fonamentals de la tipologia.

Recentment han aparegut noves tipologies com els habitatges unifamiliars aïllats.

En cas de no indicar-se explícitament en els plànols d'ordenació, s'adoptaran com a rasants de les parcel·les contingudes en sòl urbà consolidat les del carrer al que donin front.

#### ► **Consolidació del sòl urbà no consolidat del nucli**

Donat que la trama consolidada té molts edificis buits i que la manca de planejament han propiciat àrees de creixement no integrades en la trama, el POUM proposa diverses actuacions per acabar de conformar la trama existent.

Per tal d'omplir buits urbans es proposen dues actuacions. Per un costat acabar de completar la façana de la carretera a la zona de l'església, edificant el front de carretera fins al camí de la zona esportiva. Això permetrà també integrar la zona esportiva actualment poc vinculada amb la trama urbana. D'altra banda es preveu regular les condicions d'edificació de la franja sense edificar del carrer Joan Carles I.

També es preveu una actuació a l'entrada del poble, aquesta permetrà per una banda integrar a la trama urbana el creixement arbitrari que s'ha anat produint al voltant del camí dels camps i per l'altra ampliar la zona industrial actualment formada bàsicament per la cooperativa. També permetrà ordenar l'entrada al poble i crear un accés alternatiu al carrer Lleida.

L'altre actuació important és la qualificació com a equipament d'uns terrenys ubicats al costat de les escoles per permetre'n la seva ampliació o la construcció d'una llar d'infants.

Aquestes àrees combinen la tipologia d'habitatges entre mitgeres per tal de seguir amb la tipologia del poble, amb cases en filera i en menor quantitat habitatges unifamiliars aïllats.

A més de completar la trama urbana, aquestes noves àrees tenen la voluntat d'actuar com a pol d'atracció de gent jove de Lleida o rodalies. Es pretén d'aquesta manera frenar el descens de població

Les noves àrees de creixement implicaran la creació d'àrees verdes i equipaments, així com d'habitatges de protecció oficial.

#### ► **Plans de millora urbana**

En aquells sectors de sòl urbà que requereixen un estudi més detallat de la seva problemàtica ja sigui per completar teixit urbà, rehabilitar o remodelar l'existent, transformar usos o reurbanitzar, el POUM preveu que caldrà redactar Plans de Millora Urbana.

##### **PMU-1, Accés nord.**

Ubicat al nord del nucli urbà, l'objectiu és completar la zona industrial i ordenar l'entrada al nucli. Pel seu desenvolupament s'haurà de crear un nou vial d'accés des de la carretera que coincidirà amb un camí previst a la concentració parcel·laria. Aquest vial tindrà continuïtat amb el vial del PMU-2. L'ús serà industrial al costat oest de la carretera i residencial en tipologia d'habitatges entre mitgeres al costat est.

##### **PMU-2, Camí dels camps**

Ubicat al nord-oest del nucli urbà. El seu objectiu és integrar dintre la trama urbana el creixement en dit que s'ha produït al voltant del camí dels camps. Preveu la creació d'un nou vial que connectarà amb la carretera a través del PMU-1. L'ús serà residencial.

## ► Polígons d'actuació

### PAU-1

Ubicat a l'oest del nucli urbà amb front al carrer Joan Carles I. L'objectiu és aconseguir una reserva d'espai destinat a vialitat per accedir a una futura àrea de creixement.

## ► Plans especials

### PE-1. Pla especial façana carretera.

Ubicat al l'est del nucli donant front a la carretera, està ubicat en sòl inundable. Es tracta de sòl urbà donat que disposa de serveis i està dintre de la trama urbana. L'objectiu del pla especial és regular les mesures a realitzar per tal que els terrenys siguin edificables, és a dir, deixin de ser inundables. Això permetrà acabar de completar la façana de la carretera a la zona de l'església.

### PE-2. Pla especial de la vall.

Ubicat al l'oest del nucli donant front al carrer de Joan Carles I. Està ubicat a la part baixa d'una vall. Es tracta de sòl urbà consolidat donat que disposa de serveis i està dintre de la trama urbana. L'objectiu del pla especial és regular les mesures a realitzar per tal de controlar les aigües que baixen de manera esporàdica per la vall i per tant que els terrenys siguin edificables. Això permetrà acabar de completar la façana del carrer.

## 3.3.2. SÒL NO URBANITZABLE

Es classifiquen com a sòl no urbanitzable tots aquells terrenys que, a més de complir els requisits establerts a l'article 32 en la redacció determinada per la LUC, ateses les previsions de creixement racional i sostenible del municipi, destaquen per la necessitat o conveniència d'evitar la seva transformació per tal de protegir el seu interès connector, natural, agrari o paisatgístic; així com la concurrència d'altres criteris objectius establerts pel planejament territorial o urbanístic.

Alcanó compta amb una gran extensió de terrenys de caràcter majoritàriament agrícola.

Les singularitats territorials del municipi queden reflectides en l'ordenació del sòl no urbanitzable, on s'especifiquen els diferents tipus de sòl, a partir dels quals el POUM i l'Informe Ambiental defineixen l'estat del medi natural, els seus valors i les línies d'actuació que garanteixen la seva conservació, mitjançant l'establiment de les diferents mesures de protecció i condicions d'ús.

En general, els factors que interactuen en el sòl no urbanitzable d'Alcanó i que defineixen la seva estructura, són: els camins rurals que configuren la xarxa local, l'espai agrari, els reductes de vegetació presents als tossals i a les vores de les infraestructures hidràuliques (canals i sèquies) i de comunicació, l'espai edificat i altres activitats en sòl no urbanitzable, entre d'altres.

Actualment s'està redactant la Concentració Parcel·laria per la construcció del Canal Segarra-Garrigues, que transformarà els usos del sòl passant d'agrícola de secà a regadiu i que modificarà l'estructura general del sòl no urbanitzable amb la creació de nous camins. El POUM haurà d'incorporar la nova estructura i usos quan aquesta s'aprovi.

Pel que fa a les **edificacions en sòl no urbanitzable**, aquestes són bàsicament coberts i granges, essent gairebé inexistent la presència d'habitatges. Un element característic del paisatge són els anomenats masos. Es tracta d'edificacions de pedra d'una sola crugia i amb coberta a una aigua que servien de refugi i magatzem agrícola. Aquestes es troben actualment majoritàriament en desús i conformen una imatge molt característica de la zona. El POUM planteja la redacció d'un pla especial d'aquestes construccions que inclogui un inventari així com una regulació d'usos possibles.

D'altra banda el municipi disposa de diversos jaciments arqueològics, cabanes de volta i altres elements que caldria protegir pel seu valor natural, paisatgístic, cultural o arqueològic.

Per a la preservació i protecció del medi rural s'ha dut a terme la ordenació i regulació del sòl no urbanitzable, mitjançant la categorització d'unes zones en funció del seu ús o valors a protegir. Aquestes zones són les enumerades a continuació i en el seu article corresponent de la Normativa Urbanística d'aquest POUM es regulen els seus usos i la legislació corresponent en cada cas. El POUM també ha incorporat les proteccions establertes al Pla Territorial de Ponent.

## ► Agrícola de valor (clau 21)

Està formats per sòls agrícoles que majoritàriament són de fruiters de secà i conreus agrícoles.

La conservació dels espais agrícoles té un valor estratègic en la separació dels nuclis urbans i en la connexió d'espais naturals, a més de realitzar el paper de manteniment de la biodiversitat i de la qualitat paisatgística d'aquests espais antropitzats.

S'ha de valorar els espais agraris des de la seva funció productiva, ambiental, cultural i tecnològica; tenint en compte que aquests valors promouen la seva estabilitat mitjançant la seva classificació com a sòls de protecció agrícola i regulant-ne les construccions auxiliars.

► **Sòl de valor natural i de connexió**

El POUM s'adequa al sistema d'espais oberts proposat pel Pla territorial parcial de Ponent, incorpora la protecció del Sòl de valor natural i de connexió dels Secans de Sunyer-Sarroca. Aquest connecta els espais del PEIN dels Erms d'Aitona i Utxesa.

**3.3.3. JUSTIFICACIÓ DEL COMPLIMENT DE PLA TERRITORIAL PARCIAL DE LES TERRES DE PONENT**

El Pla territorial estableix pel municipi d'Alcanó una estratègia de creixement moderat. Aquest permet un creixement proporcionat a la seva superfície física com a àrees urbanes amb un màxim del 30% del sòl urbà amb un factor corrector per als nuclis de petita dimensió (art. 3.7)

La superfície de creixement proposada en el POUM es troba dintre de l'extensió urbana admissible determinada pel Pla Territorial.

D'altra banda, el POUM incorpora les determinacions del Pla en relació al sòl no urbanitzable.

**3.4. QUADRES DE DADES**

Codi INE	Nom del municipi	Figura planej.
25162	Alcanó	POUM

**QUADRE 1: RÈGIM DE SÒL**

	Superfície en ha	%
Sòl urbà consolidat (SUC)	6,4360	0,31
Sòl urbà no consolidat (SNC)	2,1717	0,10
<b>Total sòl urbà</b>	<b>8,6077</b>	<b>0,41</b>
<b>Total sòl no urbanitzable (SNU)</b>	<b>2.098,2315</b>	<b>99,59</b>
<b>Superfície del municipi</b>	<b>2.106,8392</b>	<b>100</b>

La suma de las superfícies dels tres tipus de règim de sòl ha de donar el total de la superfície del municipi

Codi INE	Nom del municipi	Figura planej.
25162	Alcanó	POUM

**QUADRE 2: ÀMBITS DE PLANEJAMENT I D'ACTUACIÓ URBANÍSTICA**

NP	RS	FP	NOM	US	Superfície	Sòl privat				Sòl públic						Edif. bruta	Densitat		
						r	i	t	a	XV	FV	PS	HI	VP	HD		EQ	TA	htges /ha
1	SNC	PMU	PMU-1. Accés nord	m	11559	1524	5851			2994				400		790		0,67	16
2	SNC	PMU	PMU-2. Camí dels camps	r	4754	3490				1019				245				0,63	35
3	SNC	PAU	PAU-1	r	936	730				206								1,63	163
4	SNC	PEU	PE-1. Façana carretera	r	3057	3007				50								1,26	125
5	SNC	PEU	PE-2. Vall	r	1411	1411												3,13	313

Totes les superfícies en m2. Edificabilitat bruta en m2 sostre / m2 sòl



Codi INE	Nom del municipi	Figura planej.
25162	Alcanó	POUM

## QUADRE 3: SÒL URBÀ

CLAU	Descripció	Sòl urbà no inclòs en un àmbit d'actuació		Sòl urbà inclòs en un àmbit d'actuació		Total de sòl urbà	
		m2	%	m2	%	m2	%
<b>SISTEMES</b>							
XV	Viari	15.633	24,29	4.262	19,63	19.895	23,11
FV	Ferroviani	0	0,00	0	0,00	0	0,00
PS	Protecció de sistemes	0	0,00	0	0,00	0	0,00
HI	Hidrogràfic	0	0,00	0	0,00	0	0,00
VP	Espais lliures / zones verdes	817	1,27	645	2,97	1.462	1,70
HD	Habitat dotacional públic	0	0,00	0	0,00	0	0,00
EQ	Equipaments	3.124	4,85	790	3,64	3.914	4,55
TA	Serveis tècnics i ambientals	0	0,00	0	0,00	0	0,00
<b>ZONES</b>							
1	Nucli antic	20.069	31,18	0	0,00	20.069	23,32
2	Eixample nucli antic	19.118	29,70	6.683	30,77	25.801	29,97
3	Cases en filera	0	0,00	3.486	16,05	3.486	4,05
4	Cases aïllades	3.350	5,21	0	0,00	3.350	3,89
5	Indústria	2.249	3,49	5851	26,94	8.100	9,41
<b>TOTAL</b>		<b>64.360</b>	<b>100</b>	<b>21.717</b>	<b>100</b>	<b>86.077</b>	<b>100</b>

Codi INE	Nom del municipi	Figura planej.
25162	Alcanó	POUM

**QUADRE 4: SÒL NO URBANITZABLE**

		Total de sòl no urbanitzable	
CLAU	Descripció	m2	%
<b>TIPUS DE SÒL</b>			
21	Agrícola de valor	20.982.315	100,00
<b>TOTAL</b>		20.982.315	100

\* No inclou Catalog de Béns ni PE de protecció de masies

El Pla d'ordenació urbanística municipal d'Alcanó ha estat redactat per Manuel Vázquez Bosch, Antoni Vázquez Bosch, Georgina Vázquez Utzet i Enric González Duran, per encàrrec de la Direcció General d'Urbanisme.

Barcelona, Novembre de 2008.